

Барна Т.
студентка V курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.е.н., ст. викладач
кафедри інформаційної та
соціокультурної діяльності ТНЕУ
Патряк О.Т.

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Сучасні інформаційно-комп'ютерні технології стрімко поширюються на всі галузі діяльності людини, зокрема, і галузі освіти. Це сприяє збільшенню частки документів з електронним носієм у загальному документообігу України і спричиняє виникнення проблем керування документаційними процесами, що стосуються цих документів.

Комунікація у закладах освіти вдосконалюється та розширюється за рахунок впровадження у навчальний процес нових електронних навчальних документів. Вчені зазначають, що в результаті тривалої еволюції, на основі природних (вербальних, невербальних) і штучних (іконічних, символічних) каналів склалися три види комунікації: усна, документальна, електронна [1]. Теорії щодо документальних комунікацій в умовах комп'ютеризації та «інтернетизації» освітньої системи мають суттєво змінюватися внаслідок змін в термінологічній площині понять «документ», «електронний документ», «мережевий документ» тощо.

Нові мережеві суспільства, нова наука, освіта через глобалізацію інформаційних мереж змінює свої сутнісні показники, перетворюючись у все більш орієнтовані на дистанційний діалог структури. ІКТ як засіб втілення інноваційних технологічних змін стимулює втрату «особистісного» спілкування, при якому відбувається не тільки інформаційний обмін знаннями (чи в комп'ютерних мережах – даними), але передача смислового контексту за допомогою візуально-чуттєвого людського сприйняття.

У контексті дослідження соціальної комунікації А. В. Соколов виділяє електронну комунікацію та окремо визначає Інтернет, як глобальну соціально- комунікаційну комп'ютерну мережу, призначену для задоволення особистісних та групових комунікаційних потреб за рахунок використання телекомунікаційних технологій. Враховуючи це, А. В. Соколов зазначає, що всі функції комунікації можуть так само або і краще виконуватися електронною комунікацією [2]. Узагальнюючи та інтерпретуючи результати відомих дослідників В. А. Михайлов та С. В. Михайлов виділяють декілька характерних особливостей електронної комунікації, які стають все більш помітними на сучасному етапі розвитку суспільства це: віртуальність, інтерактивність, гіпертекстуальність, глобальність, креативність, анонімність, мозаїчність, загальнодоступність, зберігання результатів комунікації, інтегрованість, оперативність комунікації, загальний єдиний простір комунікації [3]. Таким чином, у процесі комунікації, здійснюваної у ВНЗ, відбувається процес соціалізації особистості, цілі та форми якого визначаються соціумом та регулюються державою. Отже, відбувається процес передачі навчальної інформації, документації, структурований у просторі та часі, що супроводжується використанням нових ІКТ.

В умовах інформатизації суспільства використання традиційних (паперових) форм навчальної документації вже є недостатнім і має певні проблеми:

1. невдоволення користувачів роботою з паперовими навчальними документами;
2. експоненціальне зростання обсягу навчальної інформації й документів;
3. зниження ефективності роботи користувачів при пошукові потрібних навчальних документів;
4. складність формування та редагування текстів навчальних документів в умовах постійного оновлення знань;
5. неможливість аудіо- та відеоефектів у паперових навчальних документах;
6. обмеження можливостей передачі інформації та знань часовими, територіальними й географічними рамками;

7. велика площа зберігання навчальної документації тощо.

Особливість електронного навчального документа, на відміну від паперового, полягає у тому, що він розширює свої властивості за рахунок своєї гнучкості, здатності швидко змінюватися, доступності, організації (інформації), структурі (може мати лінійну і нелінійну структуру тексту), можливості бути наданим необмеженому колу користувачі.

Тобто, сьогодні електронний навчальний документ є освітнім продуктом, який може бути відтворений (використаний) тільки за допомогою засобів ІКТ, відповідає затвердженій програмі навчання або авторській програмі навчального курсу, має принципово нові риси порівняно з паперовим навчальним документом. До основних з належать: електронні підручники, електронні навчальні посібники, практикуми (задачники), комп'ютерні навчальні презентації, навчальні комп'ютерні програми, програми перевірки знань студентів, електронні навчальні довідники, мультимедійні заняття, електронні навчальні курси тощо. Електронні навчальні документи можуть бути як самостійними, так і аналогами паперових навчальних документів.

Компонентами електронного навчального документа є: презентаційний складник (містить основну інформаційну частину курсу); вправи, що сприяють закріпленню отриманих знань; тести, що дозволяють проводити об'єктивну оцінку знань студента тощо. Наприклад, електронний підручник повинен містити: обкладинку, титульний екран, зміст, анотацію, повний виклад навчального матеріалу, короткий виклад навчального матеріалу, додаткову літературу, систему перевірки знань, систему рубіжного контролю, функцію пошуку текстових фрагментів, список авторів, словник термінів, довідкову систему у роботі з елементами електронного підручника, систему керування роботою з підручником [4].

Основними перевагами таких навчальних документів стають:

- майже миттєвий зворотній зв'язок (властивість інтерактивності);
- допомога швидко віднайти необхідну навчальну інформацію (підвищення якості пошуку);
- значна економія часу при багаторазових зверненнях до гіпертекстових пояснень;
- супровід тексту аудіо-, відео-, медіафрагментами (принцип наочності то доступності);
- можливість перевірки знань з конкретного розділу у зручному для студента темпі (налаштування на конкретного студента);
- миттєве оновлення необхідної навчальної інформації за допомогою Інтернету (принцип актуалізації навчальної інформації) [4].

Таким чином, нові ІКТ дозволяють здійснювати збір, обробку, збереження, розповсюдження відображення навчальної інформації та за допомогою електронних засобів комунікації здійснювати взаємодію також з територіально віддаленими студентами.

Електронна навчальна документація ВНЗ формується за загальними та спеціальними правилами й стандартами, що визначаються діяльністю ВНЗ, напрямом та профілем навчання, формальними та змістовними нормативними вимогами до будь-якого документа та електронного, зокрема. Специфіка електронної навчальної документації ВНЗ визначається діяльністю самого вишу і його функціями.

Сучасний навчальний заклад характеризується зростанням значущості інформаційного середовища, що являє собою сукупність інформації, інтелектуальних ресурсів, інформаційних технологій, комунікаційної інфраструктури.

Індустрія знань – це складна система, що об'єднує в собі різні соціальні освітні, наукові, дослідні інститути та медіа й комунікації, а освіта – найбільша галузь сучасної індустрії, що об'єднує не тільки освітні інститути, але придбані людиною знання.

Отже, бурхливий розвиток науково-технічного прогресу, комп'ютерної техніки та інформаційно-комунікаційних технологій слугує поштовхом до глобального розвитку інформаційного суспільства та інформатизації освіти. Активно впроваджуючись у вищу освіту, нові ІКТ значно видозмінюють попередні стереотипи та установки у стосунках між користувачами та їх групами у сучасному ВНЗ.

Список використаних джерел

1. Процесс разработки web-сайта [Электронный ресурс]: учебник по FrontPage. – Режим доступа: <http://freebooks.net.ua/comp/webdesign/16065-uchebnik-po-microsoft-frontpage.html>.
2. Соколов А. В. Социальные коммуникации: учебник для бакалавров. – СПб.: Профессия, 2014. – 288 с.
3. Михайлов В. А. Особенности развития информационно- коммуникативной среды современного общества / В. А. Михайлов, С. В. Михайлов // Актуальные проблемы теории коммуникации : сб. науч. трудов. – СПб. : изд-во СПбГПУ, 2004. – С. 34–52.
4. Котенко Н. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчальних практик [Електронний ресурс] / Н. О. Котенко // Впровадження електронного навчання в освітній процес: концепції, проблеми, рішення : матеріали міжнар. Інтернет-конференції, 21–22 жовтня 2010 р. – Режим доступу : <http://conf.fizmat.tnpu.edu.ua/?p=180>.

Баранюк А

студентка групи ПОІЗм-11

*Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: д.іст.н., професор кафедри
інформаційної та соціокультурної діяльності ТНЕУ*

Білоус Л.І.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ВІРТУАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У міру розвитку суспільства, економіки, науки формуються передумови і закономірності, які зумовлюють зміни парадигм управління і вносять корективи в попередні концептуальні положення. У кінці двадцятого – на початку двадцять першого століть у зв'язку з проникненням і розвитком інформаційно-телекомунікаційних технологій в усі сфери життя суспільства відбуваються докорінні зміни в організації та управлінні, в соціальній структурі суспільства, що визначило формування мережевої або інформаційної парадигми. Тенденції інформатизації суспільства у великій мірі вплинули на пошук нових форм організації та управління підприємством чи установою, привели до зміни традиційних уявлень про межі підприємств, галузей і необхідності нового погляду на управління бізнес-процесами. У рамках нової парадигми установи та підприємства розглядаються як мережеві і віртуальні корпорації, орієнтовані на знання, інформацію, межі яких стають невизначеними, оскільки знання, інформація освоюються і передаються на віртуальному рівні з активним використанням інформаційних технологій.

Віртуальна організація – це коопераційна мережа підприємств (організацій, окремих колективів і людей), що володіє ключовими компетенціями для найкращого виконання ринкового замовлення, що базується на єдиній інформаційній системі.

Типологія сучасних віртуальних організацій: з централізованим типом управління, при якому «агенти» діють за дорученням своїх організацій, причому один з «агентів» управляє процесом: усвідомлює завдання, видає завдання іншим «агентам», узагальнює результати і приймає рішення; з розподіленим типом управління, де знання і ресурси розподіляються між «агентами», але зберігається загальний орган командного управління, який приймає рішення в конфліктних ситуаціях; з децентралізованим типом управління, при якому всі управлінські процеси здійснюються лише за рахунок локальних взаємодій між «агентами».

На практиці віртуальні організації реалізуються не в одній формі і є гібридом декількох віртуальних систем, наприклад, віртуальні спільноти, віртуальна «павутина», віртуальна.